

EXTRA

Wat de tv
niet liet zien

De televisie heeft van de onlusten rond de huwelijksroute zo weinig mogelijk laten zien. Om het beeld van de 10e maart ook voor de thuisblijvers volledig te maken is Pagina Extra vandaag gewijd aan de gebeurtenissen op honderd meter achter de hekken

Een lastige stad

De vrouw staat op een stoel achter haar winkeldeur. Zij ziet er niet krijgshaftig uit. Een zwarte japon, een oranje corsage op een tot volle wasdom gekomen boezem. Het moeder-type. Zij gilt.

„Laat ze dood bloeden. Laat ze dood bloeden. Hou de deur dicht. Geen provo's naar binnen”.

Langs haar winkel in de Raadhuisstraat passeert op dat moment een gouden koets. Haar uitzicht daarop wordt belemmerd door agenten en mannen in burger die met gummi-knuppels slaan. Een jongen, de handen op het hoofd, moet spitsroeden lopen tot aan de Prinsengracht. Een vrouw leunt kreunend tegen de deur. Een winkelmeisje, staande in de etalage (tien minuten eerder snel ontruimd. „Je kunt nooit weten met dat schoterm”) roept: „Zwaaien nou. Zwaaien nou. Dat moet de prinses goed doen, als ze ons nu juist ziet zwaaien”.

Spreekkoren

Hot is dan al een uur rumoerig voor de deur.

De demonstranten komen om elf uur in de Raadhuisstraat, honderden meisjes met grof gebreide kousen in groen, rood en oranje. Jongens met lange haren en oude Amerikaanse legerjassen. Ook concentreren zich dan daar de mannen die later ineens de knuppel zullen trekken, in bruin en grijs zo opvallend stijfjes gekleed dat het beoogde camouflage-effect van de burger tenue teloor moet gaan.

Er zijn spreekkoren.

Re-pu-bliek.

Re-pu-bliek.

En grote wolken, afkomstig van de meesgebrachte, forse rookbommen (door officials al snel en geruststellend rookbommeTJES genoemd) drijven af en toe door de straat. Als militair voorbij marcheren wordt de maat aangegeven: Eins-zwei, Eins-zwei. Er wordt geroepen om Onkel Julius. De Hitlergroet wordt gebracht. En er wordt gezongen: We shall overcome, Leve de republiek en dan weer: ...zeven, acht, gooi die smeris in de gracht.

Het provotariaat is present, maar de veiligheidsdienst, zo massaal aanwezig, lijkt af te wachten, dan nog onverklaarbaar mild.

Er is de man met de kip. Hij staat al een hele tijd vooraan, een doos onder de arm. Hij wordt ontdekt door vijf, zes agenten weggesleept. Hij moet de doos openmaken. Weg met die kip. Maar hij roept: „Ik ben voor Oranje. Ik wil Claus zien, Ik ben voor Claus en Beatrix”.

De mannen in de bruine en de grijze jassen denken dan misschien dat hij echt gek is, laten hem weer teruggaan naar de voorste rij, met de kip die de paarden voor de gouden koets met zijn gefladder op hol moet jagen. Zij zien ook de meisjes over het hoofd die de rookbommen nog in hun op-art-lasjes hebben.

Vol

De mensen die kwamen om te juichen (oranjeklanten, is het thans weer snel in zwang rakende woord) staan hier ongunstig. De ruimte onder de arcades is vol demonstranten en achter hen leunen de politiemannen haast schouder aan schouder tegen de ruiten. Af en toe worden ook nog agenten te paard door de nauwe ruimte gestuurd.

Vier Duibers staren naar een provo met een hoge hoed. Er is weinig bagijn in hun ogen.

„Sensatie”, mompelt een heer die nog onder Willem III geboren moet zijn. „Alleen maar sensatie”.

Op dat moment rijdt de eerste auto voorbij. Dan nog meer auto's. Dan koetsen.

De demonstranten roepen.

Re-pu-bliek.

Re-pu-bliek.

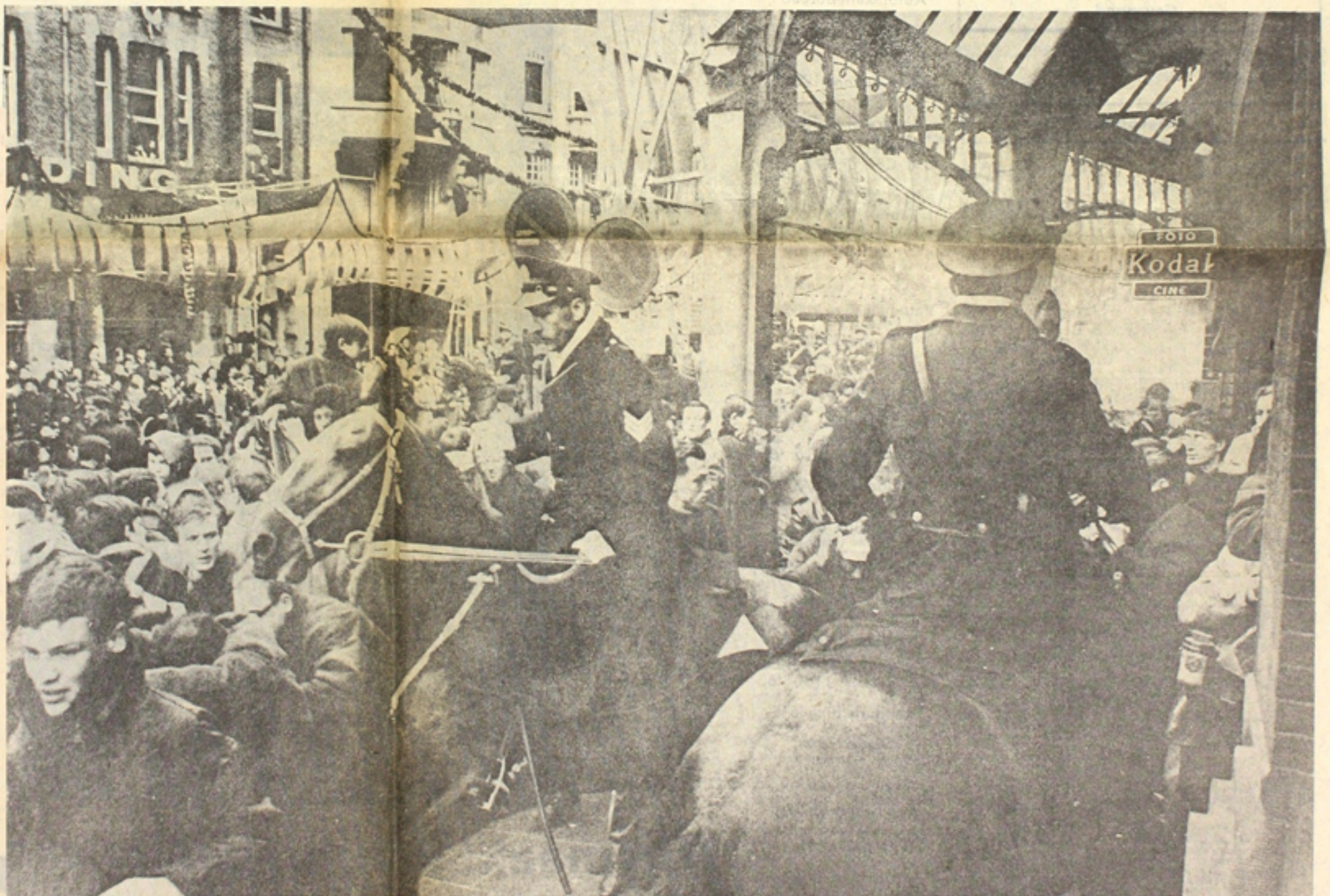
Pieter staakt het zwaaien en leunt snel achterover in zijn koets. De man van Irene schijnt de draagwijze van de slagen minder snel te overzien. Hij blijft wuiven, glimlachend naar de mensen. De koningin, even later, is duidelijk niet amused. Dan komt de gouden koets en het spreekkoor zwelt aan.

Re-pu-bliek.

Re-pu-bliek.

Een arrestant wordt opgebracht aan de achterzijde van het paleis op de Dam

door AAD VAN DER MIJN / foto's ED VAN DER ELSKEN

Er stijgt witte rook op. Een stuk of dertig politiemannen stort zich dan zonder waarschuwing op de demonstranten. Claus laat zijn hand zakken, blijft wel achterom kijken naar het inslaan op de menigte. Een meisje — misschien zeiten jaar — vraagt aan een agent: Wat vindt u van de monarchie? Zij wordt weggeslagen.

De vrouw in de winkel gilt:

„Laat ze doodbloeden!”

Zij zwaait naar het bruidspaar.

Haar gebaar komt vermoedelijk niet over.

Het is geheimzinnig haast gegrooid.

Zij zwaait naar het bruidspaar.

Haar gebaar komt vermoedelijk niet over.

Het is geheimzinnig haast gegrooid.

Zij zwaait naar het bruidspaar.

Haar gebaar komt vermoedelijk niet over.

Het is geheimzinnig haast gegrooid.

Zij zwaait naar het bruidspaar.

Haar gebaar komt vermoedelijk niet over.

Het is geheimzinnig haast gegrooid.

Zij zwaait naar het bruidspaar.

Haar gebaar komt vermoedelijk niet over.

Het is geheimzinnig haast gegrooid.

Zij zwaait naar het bruidspaar.

Haar gebaar komt vermoedelijk niet over.

Het is geheimzinnig haast gegrooid.

Zij zwaait naar het bruidspaar.

Haar gebaar komt vermoedelijk niet over.

Het is geheimzinnig haast gegrooid.

Zij zwaait naar het bruidspaar.

Haar gebaar komt vermoedelijk niet over.

Op, onderweg de politie meldend aan een hoofdkwartier. De groep groeit snel aan, in de Kalverstraat zijn het zeker duizenden mensen. Zij trekken naar de Nieuwe Zijds, lopen daar even vast op de hekken die een buitensle afgrenzing rond het paleis vormen.

Er wordt gejoeld, geschreeuwd.

Fas-cis-ten. Fas-cis-ten.

Een groep doorkreekt de afzetting.

Maar even later terug. De weg naar het paleis blijft nog meer baricades.

Er worden oranje vlaggetjes verbrand. Sommige jongens hebben witte sjaarven op de revers, met het goal 6.000.000.

Doodstil

Verder.

Op de hoek van de Spuistraat en de Raadhuisstraat lijkt het of de stad in staat van beleg is. Er is geen verkeer. Als het spreekkoor even zwijgt is het ineens doodstil. Agenten vormen een laatste cordon. Weer een rookbom. De politie moet even het zicht op de menigte missen. De weg naar de gouden koets die net uitrijdt, lijkt vrij. De menigte aarzelt. Een persfotoograaf: „Dit was de kans geweest om het in het wereldnieuws te tillen”.

Het begint te reukken. Uit naburige straten klinkt boempa-muziek. Twee maraschaussen op motoren trachten de massa te intimideren

door hard heen en weer te rijden. Fietsen worden dan op het wegdek gerooid. Agenten willen de obstakels wegruimen. Een politiepomp gaat de lucht in.

Fas-cis-ten. Fas-cis-ten.

Een maraschaussee verliest zijn zelfbeheersing. Hij gooit de fietsen tegen de muur.

Er vallen klappen.

Een straat verder wordt gebeld.

Maar de groep, nog steeds groeiend, zweeft in een elastische taktiek verder langs de route. Tegen twee en marcheren de demonstranten door de Damstraat, nu weer eens in rechte rijen, met een „comandant” er naast. Zij worden uiteengeslagen.

De Dam is misschien maar voor een tiende bezet. Er zijn schoolkinderen die aangemoedigd door leerkrachten het Oranje Boven in de orthodoxe versie ten gehore brengen. De omgeving achter het Dammonument lijkt het decor van een oorlogsfilm; volkomen lege straten met heel in de verte wat mensen die naar de calamiteit staan te kijken. Zij mogen niet verder. De Dam moet grotendeels leeg blijven. De scholieren proberen op hun beurt een spreekkoor:

Bal-kon. Bal-kon.

Even later verschijnen een zwart en een wit figuurtje op 't balkon. Een vrouw zucht voldaan: „Dat hebben we toch nog even meegepikt”.

Tien minuten later is het hele Rokin vol rennende en schreeuwende mensen. De demonstranten, een paar keer uiteengejaagd, hebben elkaar daar weer gevonden. De kern wordt nog steeds gevormd door ongeveer duizend man, maar er zijn vele duizenden meelopers. Het is nu een scène uit een massa-film.

Het legerij probeert opnieuw op te rukken naar het paleis. Een bus met patiënten uit Bennekom, vergeefs in de richting van de Dam gereden om iets van het bruidspaar te zien, wordt omgeven door de boeroepende menigte.

Weert Re-pu-bliek. Re-pu-bliek.

Weert Re-pu-bliek. Re-pu-bliek.

Slagveld

Dan wordt een mast met een oranje vlag omver getrokken, dan nog een. Er gaan juichkreten op. Dit is de maraschaussee te veel. Terwijl in de Kalverstraat wordt gedrenteld met toeters en ballonnen, ontstaat op het Rokin een onoverzichtelijk slagveld. Moeders, met angstige kinderen terugkerend van de Dam, drukken zich plat tegen de etalageruiten. De demonstranten rennen bij iedere aanval weg. Maar ook van de andere kant naderen agenten en dan slaat de golf weer terug.

Nog een oranje vlag gaat onder gejuich naar beneden. De hekken

Charge in de Raadhuisstraat

die als afsluiting moeten dienen, worden omvergegooid en midden op de rijweg opgestapeld. Een auto met bruijftgasten blijft even voor dit obstakel steken.

Een jongen die een jodenster draagt krijgt te horen dat hij vergast had moeten worden. Oranjeklanten werpen zich op een demonstrant. Zijn onderlip wordt kapot geslagen. Politie-agenten ontzetten hem. Hij wordt weggevoerd terwijl twee mensen hem ondersteunen. De menigte roept:

Re-pu-bliek.

Re-pu-bliek.

Voor wie deze dag volgde op honderd meter achter de hekken is dit het beeld:

Muziek in de verte. Af en toe de bovenkant van een koets. En dichterbij: rennen, roepen, rennen en ten slotte slaan, slaan tot de slachtoffers op de grond vallen en dan nog een keer slaan.

De nacht voor het feest was het op de Dam al zo geweest. Ook de volgende nacht zou het niet anders zijn. Weer het spreekkoor, weer het slaan, sneller en harder nu dan toen men dacht dat de televisiecamera's nog meekeken.

Een lastige stad.

*Snelle berechting na de
relletjes bij „Lieverdje”*

Raddraaiers draaien vier weken de cel in

*„Fikse regenbui
helpt beter...”*

(Van onze Amsterdamse
correspondent)

Nog sneller dan verwacht hebben vier van de raddraaiers, die zaterdagavond na de rel rond het Amsterdamse „Lieverdje” door de politie werden aangehouden, gistermiddag wegens belediging van het openbaar gezag voor de Amsterdamse politierechter, mr. G. H. Nomes, terecht gestaan. Zij werden allen veroordeeld tot acht weken hechtenis, waarvan vier weken voorwaardelijk, met een proeftijd van drie jaar. Bovendien gelastte mr. Nomes hun onmiddellijke gevangenneming.

De officier van Justitie, mr. H. W. P. de Vries, had tien weken, waarvan vier voorwaardelijk, geëist. „Het is nodig, dat deze knapen merken, dat zij te ver zijn gegaan en het is ook nodig, dat er een eind komt aan deze uit de hand gelopen happenings”.

„Meegesleept”

De vier verdachten — scholieren en kantoorbedienden tussen de 18 en de 25 jaar — hadden „fascist” tegen de politie geroepen. „Wij hebben dit gedaan om uiting te geven aan ons gemoed, toen wij de politie met blanke sabels te keer zagen gaan”, zo luidde hun verklaring. „We werden meegesleept door de massa”. Geen van hen stond in verbinding met de anarchistische beweging „Provo”. Slechts een enkele kon

enige sympathie opbrengen voor dit groepje jongelui. Op dit laatste grepen de verdedigers in, die fel protesteerden tegen het feit, dat zij pas een half uur voor de zitting aan de verdachten waren toegewezen.

„Boemerang”

„Een zware straf zal als een boemerang werken”, zo redeneerde een van hen. „Licht kan de indruk gevestigd worden, dat bij gebrek aan werkelijke aanstichters, zij die toevallig ter plaatse aanwezig waren, het loodje moeten leggen. Dit zou kunnen leiden tot extra-provocatie”. Hun scepticisme over het effect van de straf werd overigens gedeeld door de officier van Justitie: „Ik hoop, dat het zal helpen. Ik heb echter meer vertrouwen in een flinke regenbui”. Tijdens de zitting moest een jonge fotograaf door parketwachters uit de zaal verwijderd worden.

De Rotterdamse politierechter veroordeelde gisteren een deelnemer aan de recente nozemrelletjes in het zuiden van de Maasstad tot acht weken hechtenis onvoorwaardelijk wegens verzet tegen de politie.

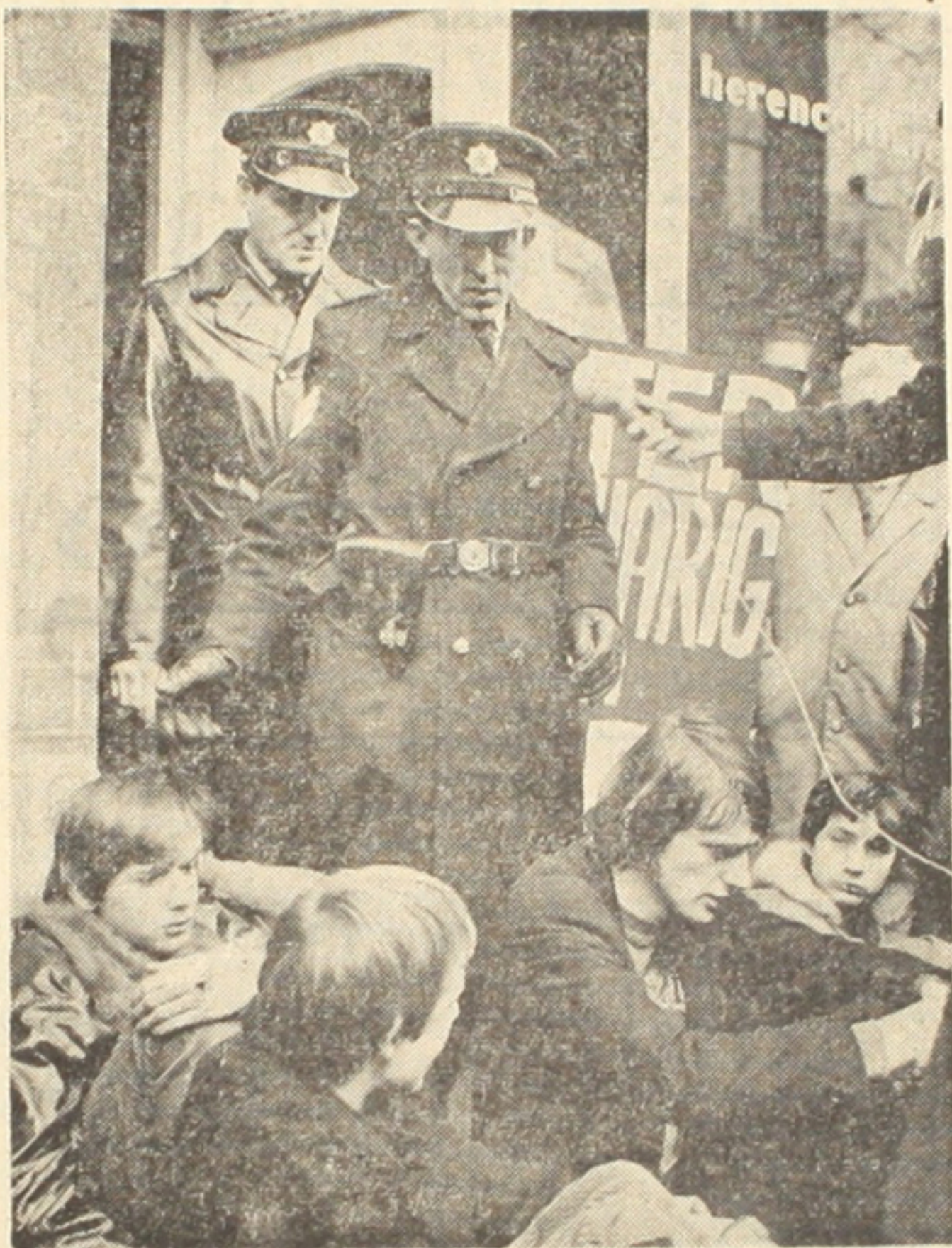
De officier van Justitie mr. P. A. H. Bos had tegen deze man, een 20-jarige accumulanteur tien weken hechtenis onvoorwaardelijk geëist.

In de late avonduren van 4 augustus heeft de accumulanteur zich heftig verzet tegen het optreden van de politie tijdens relletjes aan de Beijerlandse laan. Een politiemann kreeg van deze jongeman enige stompen in het gezicht.

PROTEST TEGEN KAPPER

Leden van de Stichting pro lang haar hielden zaterdag een sit-down protest voor een kapperszaak in Amsterdam, waar men weigert langharigen te kappen. Politieagenten maakten snel een eind aan de betoging.

*Het Parool,
20 feb. 1966*

Hoofdcommissaris gaat met Provo's praten

AMSTERDAM — De hoofdcommissaris van politie van Amsterdam de heer H. J. van der Molen, zal zaterdagmiddag omtwee uur op het hoofdbureau een onderhoud hebben met drie leden van de anarchistische groep Provo. De anarchisten hebben hem begin deze week om dit onderhoud verzocht, omdat zij menen „beter met de politie tot een vergelijk te komen in een redelijk gesprek dan door middel van straatgevechten”.

Met dit laatste doelden zij op het relletje dat zaterdagavond 7 augustus ontstond tijdens de wekelijkse happening van de Provo's bij het beeld van het „Amsterdamse Lieverdje” op het Spui. Hierbij voerde de politie een charge uit om de honderden toeschouwers uiteen te jagen.